

EDITORIAL

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity (U7) vychází v samostatné pedagogické řadě popáté. Jeho obecným a zastřešujícím rámcem jsou tentokrát **sociální hlediska výchovy a vzdělávání**. Volněji tak navazujeme na obsah předchozího sborníku (U5–6), jehož rámcovým vymezením byl pedagogický management. V současné volbě tématického rámce se odráží pozornost, kterou těmto otázkám na Ústavu pedagogických věd FF MU věnujeme v pedagogické i ve výzkumné práci v posledních zhruba sedmi letech.

Naší snahou však bylo oslovit autory nejen z našeho domovského pracoviště, ale také autory zvenčí – z jiných akademických pracovišť z České republiky i z okolních srovnatelných zemí. Domníváme se, že podobné transformační procesy, jimiž procházejí post-socialistické země, se právě v tématech sociálních pohledů na výchovu, vzdělávání a školu dobře promítají. Proto jsou ve sborníku zastoupeny také autorky ze Slovenska a z Polska.

V ústředním bloku sborníku je soustředěno celkem pět příspěvků. Široce pojatou diskusí o paradoxech globalizace v souvislostech se vzděláním a se sociálním rozvojem zahajuje Anna Tokárová (Prešovská univerzita). Příspěvek Alicje Szerłağ (Univerzita ve Wroclawi) jde podobným směrem – zdůrazňuje nezbytnost multikulturní a interkulturní výchovy v dnešním globálně propojeném světě a dokládá, jaké úkoly z toho plynou obecně pro výchovu a konkrétně pro školu. Zařazení tohoto příspěvku je i výsledkem znovu obnovených partnerských kontaktů mezi naším Ústavem a Pedagogickým institutem Univerzity ve Wroclawi. Milan Pol, Lenka Hloušková, Petr Novotný, Eva Václavíková a Jiří Zounek věnují pozornost zkoumání kultury školy – všímají si vývoje výzkumných snah zaměřených na kulturu školy a s oporou o řadu příkladů výzkumů nabízejí vlastní klasifikaci účelů výzkumných aktivit zaměřených na kulturu školy. Jan Průcha (dnes nezávislý expert a konzultant v pedagogice) pojednává o jedné z dimenzí kultury školy, a to o sociálním klimatu ve školních třídách. Porovnává nálezy našich i zahraničních empirických šetření a jasně vyslovuje názor, že tyto výzkumné doklady neodpovídají občas se objevujícím skeptickým vyjádřením na adresu klimatu českých škol. Milada Rabušicová a Vlastimil Čiháček ústřední

blok uzavírají textem zaměřeným na některé zahraniční příklady spolupráce školy s rodinou a na možnosti vzájemné podpory těchto dvou institucí.

Sborník však nezůstává pouze u jednoho, byť širokého tématu. Nabízíme publikaci sledující také další cíle. Chceme informovat čtenáře o dalších výzkumných aktivitách členů Ústavu, dále pokračujeme v tradici uveřejňování nejlepších studentských prací, referujeme o některých zahraničních konferencích, jichž byli členové Ústavu účastni, a konečně, snažíme se udržovat také vědomí generační kontinuity na našem Ústavu. Tomu odpovídají jednotlivé sekce sborníku.

Další výzkumné aktivity členů Ústavu se odrážejí v sekci Zpráva o výzkumu. Klára Šedřová a Eva Václavíková informují o výsledcích první fáze projektu, který si u ÚPV zadal Národní vzdělávací fond ČR a na kterém se podílejí všichni členové Ústavu. Jedná se o zjišťování grantových nabídek školám sekundární a terciární úrovně u nás, jejich analýzu a hodnocení.

Sekce studentských prací obsahuje dva příspěvky. Předně je to práce Zuzany Kunzové a Kláry Šedřové, doktorských studentek oboru Pedagogika, o mediální reflexi školství v České republice, jež je založena na datovém základu získaném v rámci jednoho z grantových projektů řešeného na našem pracovišti. Dále je to text Libora Bočka o vývoji české vzdělávací politiky, jejích klíčových tématech a vztahu se vzdělávací politikou EU poslední dekády minulého století, jež vychází z jeho úspěšně obhájené diplomové práce.

V části věnované zprávám z konferencí se Petr Novotný zamýšlí nad nejznámějším fórem pedagogického výzkumu v Evropě (ECER 2001) a Kateřina Emmerová informuje o konferenci ERNAPE 2001, jež byla věnována spolupráci mezi rodinami, školami a komunitami.

Sborník uzavírá medailon k životnímu výročí Zdenky Veselé, dlouholeté odborné asistentky, docentky a několik let také vedoucí Katedry pedagogiky, respektive Ústavu pedagogických věd FF MU.

Doufáme, že Sborník poslouží jako podnětný zdroj poznatků zájemcům o obecně pedagogická témata, zejména o sociální aspekty výchovy a vzdělávání, ale také jako informace alespoň o některých oblastech činnosti Ústavu pedagogických věd Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, jak je v současné době pěstujeme. Jakékoliv připomínky k předkládanému sborníku, případně náměty ke zlepšení příštích čísel, uvítáme.

redakční rada sborníku